

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

*Załącznik do Uchwały Nr XLIV/282/2018
Rady Powiatu w Bilgoraju
z dnia 14.08.2018*

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W POWIECIE BIŁGORAJSKIM
NA LATA 2018 – 2020**

Bilgoraj 2018

Spis treści

I.	Wprowadzenie.....	3
II.	Podstawy prawne Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2018 – 2020.....	4
III.	Charakterystyka zjawiska przemocy	6
	1. Definicja oraz cechy charakterystyczne przemocy w rodzinie.....	6
	2. Rodzaje przemocy.....	7
	3. Konsekwencje przemocy w rodzinie.....	7
IV.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego...9	
	1. Skala zjawiska przemocy w Powiecie Biłgorajskim w świetle danych z Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego w Biłgoraju, ośrodków pomocy społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju.....	9
	2. Podsumowanie.....	17
V.	Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2018 – 2020.....	18
VI.	Adresaci, realizatorzy oraz źródła finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2020.....	19
VII.	Przewidywane efekty realizacji Programu.....	20
VIII.	Sposób monitorowania i sprawozdawczości.....	21
IX.	Harmonogram działań.....	22
X.	Załączniki.....	31

I. Wprowadzenie

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem niezmiernie złożonym, a negatywne konsekwencje i zagrożenia, jakie ze sobą niesie, mają wpływ nie tylko na doświadczające tej przemocy jednostki, ale również na ogół społeczeństwa. Przemoc domowa najbardziej dotyka najsłabszych (dzieci, kobiety, osoby starsze i niepełnosprawne), niszczy cały system rodzinny, odbiera poczucie bezpieczeństwa, uniemożliwia prawidłowy rozwój i sprzyja powielaniu negatywnych wzorców w następnych pokoleniach. Brak właściwej reakcji na przemoc w rodzinie potęguje ją i utrwała.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy na terenie kraju wymaga współpracy i zaangażowania wszystkich szczebli administracji publicznej, właściwych służb i organizacji pozarządowych oraz specjalistów. Opracowanie skutecznych metod zapobiegania przemocy oraz pomocy osobom jej doświadczającym jest uwarunkowane wnikliwym zrozumieniem złożoności zjawisk występujących w rodzinie oraz prowadzeniem systemowych działań, skierowanych do różnych grup odbiorców z zakresu profilaktyki, działań interwencyjnych, wspierających oraz korekcyjno – edukacyjnych.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek opracowania i realizacji programów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Niniejszy program, wraz z załącznikami, ma na celu zwiększenie skuteczności podejmowanych w tym obszarze działań oraz ograniczenie zjawiska przemocy na terenie Powiatu Biłgorajskiego i wpisuje się w Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020.

II. Podstawy prawne Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2018 - 2020

Podstawę prawną do opracowania Programu stanowią następujące dokumenty:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017r. poz. 1769 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacje osób zatrudnionych w tych środowiskach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. Nr 50 poz. 259);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 przyjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r.
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020 przyjęty Uchwałą Nr. XXV/361/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 30 grudnia 2016 r.
- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Biłgorajskim na lata 2014 – 2020 przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/247/2014 Rady Powiatu w Biłgoraju z dnia 29 maja 2014 r.

oraz szereg innych regulacji unijnych i krajowych.

Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w art. 6 określa zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

1. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
3. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
4. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. Charakterystyka zjawiska przemocy

1. Definicja oraz cechy charakterystyczne zjawiska przemocy w rodzinie

W literaturze psychologicznej i socjologicznej znaleźć można wiele różnych definicji przemocy w rodzinie. Jednakże wszystkie z nich podkreślają takie elementy jak:

- intencjonalność przemocy – działania są świadome, zamierzone i mają na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary oraz narzucenie mu swojej władzy,
- nierównowagę sił – jedna ze stron relacji ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy),
- naruszanie praw i dóbr osobistych – sprawca, wykorzystując przewagę sił, narusza podstawowe prawa ofiary (prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku),
- powodowanie szkód fizycznych i psychicznych – sprawca naraża życie i zdrowie ofiary na poważne szkody, powodując, że doświadcza ona cierpienia fizycznego i psychicznego.

Na przemoc w rodzinie można patrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, społecznej i psychologicznej.

Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Najczęściej w sytuacji wystąpienia przemocy stosowany jest artykuł 207 kodeksu karnego, który dotyczy znęcania się fizycznego lub psychicznego nad członkiem rodziny i przewiduje karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat.

Perspektywa moralna pokazuje, że przemoc, czyli akt krzywdzenia jednostki słabszej jest złem moralnym. Sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych ludzi, co w rezultacie powinno powstrzymać go od takich zachowań, a świadków motywować do pomagania.

Perspektywa społeczna koncentruje się wokół czynników zawartych w obyczajach i postawach społecznych, które mogą sprzyjać stosowaniu przemocy bądź ją usprawiedliwiać.

Podejście psychologiczne zwraca większą uwagę na cierpienie i bezradność osób doświadczających przemocy, odsłania mechanizmy sterujące przemocą oraz złożoność interakcji pomiędzy osobą stosującą przemoc a osobą tej przemocy doświadczającą. Perspektywa psychologiczna ma fundamentalne znaczenie przy pomaganiu osobom doświadczającym przemocy w wyzwalaniu się oraz naprawianiu wyrządzonych szkód.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przemoc należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub

zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

2. Rodzaje przemocy

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy, które często występują łącznie lub w różnych konfiguracjach:

- **przemoc fizyczna** – zamierzone i świadome działanie sprawcy naruszające sferę cielesną osoby doznającej przemocy, powodujące ból i niosące ryzyko uszkodzenia ciała,

- **przemoc psychiczna** – działania zmierzające do poniżenia ofiary, zastraszenia, pozbawienia wiary we własne możliwości, wyśmiewanie, szantaż, poddawanie stałej krytyce, kontrolowanie, izolowanie,

- **przemoc ekonomiczna** – kontrolowanie finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny,

- **przemoc seksualna** – zmuszanie ofiary do jakiegokolwiek formy aktywności seksualnej wbrew jej woli,

- **zaniedbanie** – stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych i polega na niezaspokajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych.

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym, zwykle ma tendencję do eskalacji i powtarzania się.

3. Konsekwencje przemocy w rodzinie

Doznawanie przemocy jest zawsze doświadczeniem traumatycznym. Jej skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody dla zdrowia psychicznego i fizycznego jednostki oraz długotrwałe i odległe w czasie problemy, pojawiające się w późniejszym życiu.

Do najczęściej występujących konsekwencji doznawania przemocy przez osoby dorosłe należą:

- obrażenia ciała,
- choroby somatyczne związane ze stresem,
- przygnębienie, smutek, obojętność,

- stany lękowe, labilność emocjonalna,
- nieufność, poczucie zagrożenia,
- niska samoocena,
- kłopoty ze snem, koszmary nocne,
- zwiększone spożycie środków psychoaktywnych,
- zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność.

Osoby doświadczające przemocy często wykazują objawy zespołu stresu pourazowego czy też wyuczonej bezradności, co owocuje tym, że nie podejmują żadnych działań lub wycofują się z działań, mających na celu znalezienie pomocy.

Często ofiarami lub bezpośrednimi świadkami przemocy są dzieci. Pomijając obrażenie cielesne, przemoc ze strony najbliższych powoduje u dzieci utratę poczucia bezpieczeństwa i zaufania do dorosłych, które stanowią warunek niezbędny do ich prawidłowego rozwoju.

Dzieci doświadczające przemocy mogą wykazywać:

- zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję,
- obniżenie poczucia własnej wartości,
- deficyty poznawcze,
- problemy afektywno – behawioralne.

Konsekwencje przemocy mogą ujawniać się również wiele lat później, w okresie młodzieńczym i dorosłym. Odroczone skutki przemocy objawiają się najczęściej różnymi formami niedostosowania społecznego: ucieczkami z domu, wagarowaniem, udziałem w nieformalnych grupach młodzieżowych, uzależnieniami, przestępczością oraz agresją i powielaniem wzorców związanych ze stosowaniem przemocy wobec bliskich.

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego

1. Skala zjawiska przemocy w Powiecie Biłgorajskim w świetle danych Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego w Biłgoraju, Ośrodków Pomocy Społecznej, Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju

Powiat Biłgorajski liczy ponad 104 tysiące mieszkańców i pod względem liczby ludności znajduje się na szóstym miejscu wśród powiatów województwa lubelskiego. Zajmuje 0,5% powierzchni całego kraju. W jego skład wchodzi czternaście gmin, w tym jedna gmina miejska, trzy gminy miejsko – wiejskie oraz dziesięć gmin wiejskich.

Skala problemu przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego jest tak samo trudna do precyzyjnego oszacowania jak na terenie całego kraju. Główną przyczyną trudności jest uzyskanie wiarygodnych, rzeczywistych danych, charakteryzujących jej rozmiar, przede wszystkim dlatego, że przemoc nadal jest problemem ukrytym, a ofiary nie szukają pomocy instytucjonalnej.

Z informacji przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w Biłgoraju wynika, że w okresie od początku 2015 do końca 2017 roku przeprowadzono łącznie 536 interwencji domowych w związku z przemocą oraz wszczęto 113 postępowań przygotowawczych z artykułu 207 kodeksu karnego, który przewiduje:

„§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 3. Jeżeli następstwem czynu określonego w § 1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.”

Tabela nr 1. Ilość przeprowadzonych interwencji domowych oraz wszczętych postępowań przygotowawczych przez Komendę Powiatową Policji w latach 2015 – 2017

Rok	Ilość interwencji domowych	Ilość wszczętych postępowań przygotowawczych
2015	165	14
2016	188	60
2017	183	39
Ogółem	536	113

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

Liczba przeprowadzonych przez policję interwencji domowych związanych z przemocą w wymienionych wyżej latach utrzymywała się na dość wyrównanym poziomie. Każda z interwencji oznaczała wypełnienie przez policję formularza „Niebieska Karta – A” oraz przekazanie go do przewodniczącego właściwego zespołu interdyscyplinarnego. Duży spadek liczby interwencji domowych w okresie od 2015 do 2017 roku (536 interwencji) w porównaniu do lat 2014 – 2016 (3547 interwencji) wynika z faktu, że we wcześniejszych latach Policja umieszczała w statystykach wszystkie przeprowadzone interwencje domowe bez rozróżniania interwencji związanych z przemocą w rodzinie.

Tabela nr 2. Ilość interwencji domowych na terenie miasta Biłgoraj oraz na terenach wiejskich w latach 2015 – 2017

Rok	2015	2016	2017	Ogółem
Miasto Biłgoraj	32 (24%)	58 (44%)	66 (56%)	156
Tereny wiejskie	133 (76%)	130 (56%)	117 (44%)	380
Ogółem	165	188	183	-

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

W omawianym okresie czasu, przy dość wyrównanej liczbie interwencji w poszczególnych latach, sukcesywnie spadała ilość interwencji policji przeprowadzanych na terenach wiejskich, a rosła na terenie miasta Biłgoraj. W 2015 roku w Biłgoraju przeprowadzono 24 % wszystkich interwencji, w 2016 roku 44%, a w 2017 roku aż 56%. Fakt ten może wskazywać na wciąż zbyt małą świadomość społeczną na temat przemocy w rodzinie na terenach wiejskich oraz utrudniony dostęp do specjalistycznej pomocy.

Wśród osób pokrzywdzonych w wyniku doświadczania przemocy przeważającą większość stanowią osoby dorosłe. Drugie miejsce pod względem liczebności zajmują osoby starsze. Wśród ofiar przemocy najmniej jest dzieci do 13 roku życia. Według danych przekazanych przez Komendę Powiatową Policji w omawianym okresie ofiarą przemocy było tylko jedno dziecko. Taki wygląd statystyk może być spowodowany tym, że policja nadal nie postrzega dziecka – świadka przemocy wśród najbliższych jako ofiarę tej przemocy.

Tabela nr 3. Ilość osób pokrzywdzonych w wyniku doświadczania przemocy w latach 2015 – 2017

Rok	Ilość pokrzywdzonych dorosłych	Ilość pokrzywdzonych dzieci do 13 r. ż.	Ilość pokrzywdzonych dzieci pomiędzy 13 a 18 r. ż.	Ilość pokrzywdzonych osób starszych	Ilość pokrzywdzonych osób niepełnosprawnych	Ogółem
2015	189	brak danych	brak danych	brak danych	brak danych	189
2016	156	1	7	26	0	190
2017	217	0	20	23	0	260
Ogółem	562	1	27	49	0	-

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

Wśród osób stosujących przemoc w stosunku do najbliższych w analizowanym okresie od 2015 do 2017 roku ogromną większość stanowią mężczyźni.

Tabela nr 4. Ilość osób stosujących przemoc w latach 2015 – 2017 z podziałem na płeć

Rok	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
2015	8	181	189
2016	14	119	133
2017	6	217	223

Źródło: Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Biłgoraju

W okresie od 2015 do 2017 roku na terenie Powiatu Biłgorajskiego funkcjonowało 14 Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, które spotykały się średnio raz na kwartał.

Tabela nr 5. Ilość posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych oraz grup roboczych w latach 2015 – 2017 na terenie poszczególnych gmin Powiatu Biłgorajskiego

Gmina	2015		2016		2017	
	ZI*	Grupa robocza	ZI*	Grupa robocza	ZI*	Grupa robocza
Aleksandrów	4	0	4	38	4	60
Biszcza	7	29	7	22	8	17
G Biłgoraj	5	112	4	83	4	99
Frampol	4	47	4	75	4	64
Goraj	4	1	4	4	5	14
Józefów	8	81	6	52	12	104
Księżpol	7	0	8	0	0	10
Łukowa	4	52	4	54	4	80
M Biłgoraj	4	380	5	323	5	280
Obsza	4	17	5	15	5	23
Potok Górny	4	38	5	31	4	34
Tarnogród	4	29	22	57	14	35
Tereszpol	26	0	4	21	28	28
Turobin	4	111	6	9	8	47
Ogółem	89	897	88	784	105	895

* Zespół Interdyscyplinarny

Źródło: Informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej

W latach 2015 – 2017 do zespołów interdyscyplinarnych trafiło łącznie 626 wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” wszczynających procedurę. Spośród wszystkich uprawnionych, podmiotem najczęściej wszczynającym procedurę w każdej z gmin pozostawała przez cały analizowany okres Policja (89% wszystkich wypełnionych formularzy). Na drugim

miejscu pozostają ośrodki pomocy społecznej (9%). Pozostałe podmioty wypełniały formularze sporadycznie.

Tabela nr 6. Ilość wszczynanych procedur „Niebieska Karta” przez poszczególne uprawnione podmioty

Rok	Ośrodki Pomocy Społecznej	Policja	Instytucje oświaty	Służba zdrowia	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	Ogółem
2015	27	176	1	1	1	0	206
2016	12	163	2	1	0	1	179
2017	17	221	1	2	0	0	241

Źródło: Informacje uzyskane z ośrodków pomocy społecznej

Jak wynika z informacji nadesłanych przez Prokuraturę Rejonową w Biłgoraju w ostatnim roku znacząco wzrosła ilość prowadzonych postępowań dotyczących przemocy w rodzinie oraz aktów oskarżenia skierowanych do sądu, co może oznaczać, że coraz częściej wobec sprawców przemocy stosowane są sankcje karne.

Tabela nr 7. Ilość postępowań dotyczących przemocy w rodzinie oraz ilość aktów oskarżenia skierowanych do sądu w latach 2015 – 2017

Rok	Ilość postępowań dotyczących przemocy w rodzinie	Ilość aktów oskarżenia skierowanych do sądu
2015	125	35
2016	90	35
2017	154	50
Ogółem	369	120

Źródło: Informacje uzyskane z Prokuratury Rejonowej w Biłgoraj

W Sądzie Rejonowym w Biłgoraju II Wydział Karny w okresie od 2015 do 2017 roku zapadło łącznie 154 prawomocne wyroki z art. 207 § 1 kk.

Tabela nr 8. Ilość prawomocnych wyroków z art. 207 wydanych przez Sąd Rejonowy w Biłgoraju w latach 2015 – 2017

Rok	Ilość wyroków z art. 207 § 1 kk
2015	50
2016	48
2017	56
Ogółem	154

Źródło: Informacje uzyskane z Sądu Rejonowego w Biłgoraju II Wydział Karny

Na terenie Powiatu Biłgorajskiego działa Ośrodek Interwencji Kryzysowej. W okresie od 2015 do 2017 roku z powodu doświadczania przemocy w rodzinie z pomocy Ośrodka skorzystało 71 osób, w tym 17 dzieci. Przeważającą większość korzystających ze wsparcia OIK niezmiennie stanowiły kobiety.

Tabela nr 9. Ilość osób korzystających z pomocy Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2015 – 2017

Rok	Ilość osób korzystających z pomocy OIK	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
2015	15	10	2	3
2016	22	11	6	5
2017	34	21	4	9
Ogółem	71	42	12	17

Źródło: Informacje uzyskane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Udzielana przez OIK pomoc polegała głównie na udostępnieniu schronienia w hostelu oraz udzielaniu wsparcia psychologicznego i prawnego. W omawianym okresie z pobytu w hostelu skorzystały łącznie 34 osoby, w tym 16 dzieci.

Tabela nr 10. Ilość osób korzystających z hostelu Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2015 – 2017

Rok	Ilość osób korzystających z hostelu OIK	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci
2015	12	5	1	6
2016	10	4	1	5
2017	12	6	1	5
Ogółem	34	15	3	16

Źródło: Informacje uzyskane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej

Z poradnictwa psychologicznego w okresie od 2015 do 2017 roku skorzystało łącznie 71 osób, z poradnictwa prawnego 25 osób.

Tabela nr 11. Ilość osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w latach 2015 – 2017

Rok	Ilość osób korzystających z poradnictwa	Poradnictwo psychologiczne	Poradnictwo prawne	Poradnictwo socjalne
2015	15	12	5	0
2016	22	22	8	0
2017	34	26	12	0
Ogółem	71	60	25	0

Źródło: Informacje uzyskane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej

W latach 2015 – 2017 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju zrealizowało dwie edycje programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Do udziału w pierwszym z nich zakwalifikowało się 13 uczestników, program ukończyło 12 osób. Wszystkich uczestników do udziału w programie zobowiązał sąd. Według informacji zgromadzonych w trakcie przeprowadzania monitoring zachowań uczestników po upływie 9 miesięcy od ukończenia programu 10 z nich wycofało się ze wszystkich zachowań przemocowych i nie stosuje przemocy w relacjach z bliskimi, a w przypadku dwóch sąd zarządził karę pozbawienia wolności.

Do drugiej edycji programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie przystąpiło 14 uczestników. Program ukończyło 9. Monitoring przeprowadzony po upływie 12 miesięcy od daty zakończenia programu wskazał, że 6 uczestników zaprzestało wszystkich zachowań przemocowych wobec członków rodziny, jeden nadal stosuje przemoc w relacjach z bliskimi, a 2 zarządzeniem sądu zostało osadzonych w zakładzie karnym.

Z prowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie poradnictwa psychologicznego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie w okresie od 2015 do 2017 roku skorzystało łącznie 10 osób. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju od 2016 roku prowadzi punkt konsultacyjny dla pracowników jednostek pomocy społecznej oraz zespołów interdyscyplinarnych bezpośrednio zaangażowanych w pracę z osobami uwikłanymi w przemoc domową, którego celem jest udzielanie wsparcia psychologicznego, konsultowanie sytuacji szczególnie trudnych i obciążających oraz zapobieganie wypaleniu zawodowemu. Z pomocy punktu skorzystało 5 osób.

2. Podsumowanie

Podsumowując informacje zebrane od podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Biłgorajskiego, dotyczące działań podejmowanych w okresie od 2015 do 2017 roku można stwierdzić, iż:

- osobami najczęściej doświadczającymi przemocy są osoby dorosłe oraz, w drugiej kolejności, osoby starsze,
- zdecydowaną większość sprawców stanowią mężczyźni,
- w każdej z gmin Powiatu Biłgorajskiego aktywnie działają zespoły interdyscyplinarne oraz grupy robocze,
- coraz częściej wobec sprawców wyciągane są sankcje karne,
- udział w programach korekcyjno – edukacyjnych wpływa na zaprzestanie stosowania przemocy wobec bliskich.

W związku z powyższymi danymi, w celu dalszego zwiększenia efektywności działań podejmowanych na rzecz powstrzymania przemocy w rodzinie, konieczne jest przyjęcie adekwatnych założeń, wyznaczających dalsze obszary i kierunki działań mających na celu zmniejszenie skali zjawiska na terenie Powiatu Biłgorajskiego:

- edukacja społeczności lokalnej w zakresie postrzegania i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- profilaktyka kierowana do ogółu społeczności oraz rodzin zagrożonych przemocą,
- ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie
- zwiększanie dostępności terapii i poradnictwa specjalistycznego dla osób doświadczających przemocy,
- realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- doskonalenie współpracy interdyscyplinarnej oraz kompetencji poszczególnych służb w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz pracy ze sprawcami.

V. Cele Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bilgorajskim na lata 2015 – 2017

Głównym celem niniejszego programu jest:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Bilgorajskiego.

Cel główny zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony i wsparcia udzielanego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VI. Adresaci, realizatorzy oraz źródła finansowania Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2020

Program skierowany jest do:

- ogółu społeczności Powiatu Biłgorajskiego,
- osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe realizowane będą przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Biłgoraju przy współpracy z podmiotami i instytucjami działającymi na terenie Powiatu Biłgorajskiego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania przewidziane do realizacji w Powiatowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015 – 2017 finansowane będą ze środków własnych Powiatu, z budżetu państwa w formie dotacji celowych oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

VII. Przewidywane efekty realizacji programu.

Zakłada się, że realizowane w ramach Programu zadania przyczynią się do:

- podniesienia świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie,
- wzmocnienia i upowszechnienia działań profilaktycznych,
- poszerzenia oferty oraz dostępności pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- zintensyfikowania i podniesienia jakości działań kierowanych do sprawców,
- podniesienia jakości usług świadczonych przez podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VIII. Sposób monitorowania i sprawozdawczości.

Monitorowanie realizacji Programu prowadzone będzie przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w oparciu o wskaźniki wyszczególnione w harmonogramie działań. Zebrane dane raz w roku poddane zostaną analizie jakościowej i ilościowej, a opracowane rezultaty posłużą zarówno do sprawozdawczości jak i ewentualnego korygowania działań w celu osiągnięcia przewidywanych efektów Programu.

IX. Harmonogram działań

Obszar: Profilaktyka i edukacja społeczna

Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki oraz termin realizacji
1.	Poszerzanie wiedzy mieszkańców, w tym zainteresowanych służb, na temat zjawiska przemocy na terenie powiatu	1. Diagnoza zjawiska przemocy na terenie Powiatu Biłgorajskiego oraz upowszechnianie wyników poprzez zamieszczenie danych na stronie internetowej PCPR	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy z: - ośrodkami pomocy społecznej - zespołami interdyscyplinarnymi do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej - Komendą Powiatową Policji - Sądem Rejonowy - placówkami oświaty - placówkami zdrowia	- liczba opracowanych diagnoz Termin realizacji: 2018 – 2020rok
2.	Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie	1.Opracowanie i przeprowadzenie kampanii lokalnych na temat mechanizmów oraz społecznej szkodliwości przemocy w rodzinie	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - ośrodki pomocy społecznej - zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania	- ilość przeprowadzonych kampanii - ilość artykułów i informacji dotyczących przemocy domowej Termin realizacji: 2018 – 2020 rok

		2. Nawiązanie współpracy z kościołami i związkami wyznaniowymi na terenie powiatu Biłgorajskiego w celu edukacji na temat zjawiska przemocy w rodzinie	przemocy w rodzinie Kryzysowej - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - kościoły i związki wyznaniowe ilość terenu powiatu	- ilość przeprowadzonych we współpracy inicjatyw Termin realizacji: 2018 – 2020 rok
3.	Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych	1. Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- ilość opracowanych programów - ilość zrealizowanych programów - ilość uczestników programów Termin realizacji: 2018 – 2020 rok

Obszar: Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony i wsparcia udzielanego osobom doświadczającym przemocy w rodzinie

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki
1.	Rozwój infrastruktury instytucji rządowych i samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie oraz wypracowanie zasad współpracy	1. Poszerzanie, w miarę potrzeb, oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie 2. Nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, - ośrodki pomocy społecznej - zespoły interdyscyplinarne do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Komenda Powiatowa Policji - Sąd Rejonowy - placówki oświaty - placówki zdrowia - organizacje pozarządowe	- zakres i rodzaj świadczonych usług - liczba osób korzystających z oferty placówek Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - ilość wspólnie zrealizowanych inicjatyw Termin realizacji: 2018 – 2020 rok

2.	Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości i form udzielanej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	1. Aktualizacja bazy danych na temat możliwości i form uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i innej na terenie Powiatu Biłgorajskiego 2. Opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- ilość opracowanych i upowszechnionych materiałów informacyjnych Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - liczba przeprowadzonych zajęć - liczba osób uczestniczących w zajęciach Termin realizacji: 2018 – 2020 rok
3.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	1. Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, prawnego i socjalnego dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie 2. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie możliwości całodobowego schronienia w ośrodku interwencji kryzysowej 3. Prowadzenie oraz	- Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Ośrodek Interwencji Kryzysowej - Ośrodek Interwencji	- ilość osób korzystających z poradnictwa - ilość udzielonych porad Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - ilość osób korzystających ilość oferty Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - liczba telefonów

		zwiększenie, w miarę potrzeb, zakresu działania telefonów informacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie 4. Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 5. Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie	Kryzysowej - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - ośrodki pomocy społecznej - Komenda Powiatowa Policji - sądy - placówki opiekuńczo – wychowawcze - Ośrodek Interwencji Kryzysowej	- czas i dostępność telefonów Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - liczba dzieci, które zostały odebrane rodzinie Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - liczba zrealizowanych programów - liczba osób uczestniczących w programie Termin realizacji: 2018 – 2020 rok
4.	Monitoring skuteczności działań pomocowych	1. Badanie skuteczności pomocy udzielanej rodzinom dotkniętym przemocą	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczb corocznych raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie Termin realizacji: 2018 – 2020 rok

Obszar: Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki
1.	Tworzenie i rozszerzanie ofert oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, realizowanych przez instytucje rządowe i samorządowe oraz podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także wypracowanie zasad współpracy pomiędzy nimi	1. Ewidencjonowanie instytucji oraz podmiotów, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie 2. Przesyłanie zaktualizowanych informacji z danego powiatu, o których mowa w pkt. 1 właściwym prezesom sądów rejonowych, prokuratorom rejonowym, komendantom policji do dn. 15 lipca każdego kolejnego roku	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- coroczna aktualizacja na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie bazy teleadresowej podmiotów realizujących oddziaływania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - ilość opracowanych i rozesłanych materiałów informacyjnych Termin realizacji: 2018 – 2020 rok
2.	Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie	1. Aktywność i współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za	- Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie - ośrodki pomocy społecznej - kuratorska służba sądowa - zespoły interdyscyplinarne	- ilość przekazanych organom ścigania i wymiaru sprawiedliwości informacji na temat zachowań uczestników programu korekcyjno –

		stosowanie przemocy w rodzinie	- policja	edukacyjnego uprzednio skazanych za przemoc w rodzinie Termin realizacji: 2018 – 2020 rok
3.	Realizowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych zmierzających do zaprzestania przemocy w rodzinie	1. Opracowanie i realizacja programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - ośrodki pomocy społecznej - zespoły interdyscyplinarne - Kuratorska Służba Sądowa - Komenda Powiatowa Policji	- liczba edycji programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych - liczba uczestników programu Termin realizacji: 2018 – 2020 rok
		2. Monitorowanie udziału osób stosujących przemoc w rodzinie w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - ośrodki pomocy społecznej - Kuratorska Służba Sądowa - Komenda Powiatowa Policji	- liczba osób przystępujących do programu - liczba osób, które program ukończyły Termin realizacji: 2018 – 2020 rok
		3. Badanie skuteczności programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych kierowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie poprzez monitorowanie ich zachowań przez okres do 3 lat	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - ośrodki pomocy społecznej - Kuratorska Służba Sądowa - Komenda Powiatowa Policji	- liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych Termin realizacji: 2018 – 2020 rok

		po ukończeniu programu		
4.	Realizowanie programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie zmierzających do zmiany wzorców zachowań	1. Opracowanie i realizacja programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie 2. Badanie skuteczności programów psychologiczno – terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- liczba programów psychologiczno – terapeutycznych - liczba osób przystępujących do programu - liczba osób, które program ukończyły Termin realizacji: 2018 – 2020 rok - liczba osób, które po ukończeniu programu powróciły do zachowań przemocowych Termin realizacji: 2018 – 2020 rok

Obszar: Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel 4. Podnoszenie kompetencji oraz rozwijanie wzajemnej współpracy służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator	Wskaźniki
1.	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1.Organizowanie szkoleń, konferencji i spotkań edukacyjnych dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie 2. Udzielanie wsparcia psychologicznego dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie zagrożonych wypaleniem zawodowym	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	- ilość przeprowadzonych szkoleń, konferencji i spotkań edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy - ilość osób uczestniczących Termin realizacji: 2018– 2020 rok - ilość osób, którym udzielono wsparcia Termin realizacji: 2018 – 2020 rok

Załączniki

Załączniki do Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2018 – 2020 stanowią:

Załącznik nr 1: Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Załącznik nr 2: Powiatowy program profilaktyczny z zakresu promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Biłgorajskim na lata 2018 – 2020.